

Gliwice, Lengyelország

Készítette: Kis Bernadett és Biczók Zoltán

2009.

Tartalomjegyzék

1. Szt. Brother Albert segítő szervezet, előzetes áttekintés
2. Munkaterv
3. Szakmai Beszámoló, Lengyelország, Gliwice
4. Interjú Arturral, egy gliwice-i hajléktalan emberrel

1. Szt. Brother Albert Segítő Szervezet

Wroclaw, Lengyelország

St. Brother Albert Segítő Szervezet egy civil, katolikus alapítvány. A társaság célja, hogy segítséget nyújtson a szegény és hajlék nélküli embereknek Lengyelországban. Patronálójuk, Szt. Albert erejét figyelembe véve azon dolgoznak, hogy a hajléktalan emberek a szociális munka segítségével kikerüljenek rossz helyzetükből.

A társaság 1981-ben alakult, és azóta is aktívan tevékenykedik.

Jelenleg 62 szállót működtet.

- 35 szálló férfiak részére 2100 férőhellyel
- 2 speciális szálló férfiaknak 24 hellyel
- 7 szálló nők részére 240 főnek, többek közt anya - gyermekszálló
- 1 árvaház 45 gyermeknek
- 9 otthon idős és beteg embereknek 371 főnek
- 5 éjjeli menedékhely 355 férfi részére
- 1 éjjeli menedékhely nőknek, ahol 15 hely van
- 2 nappali melegedő

Plusz még 4 védett lakás 20 fő részére.

Összességében otthonaik kb 3200 fő részére tudnak szállást biztosítani.

Továbbá még rendelkeznek:

- 12 konyha és 2 népkonyha, ahol 2500 ételt osztanak ki naponta
- 3 fürdő
- 1 gyógyszertár (ingyenes)
- Ingatlanközvetítő iroda a megterhelt lakásokkal rendelkezőknek, ahol kisebbre, alacsonyabb minőségűre cserélhetik
- Közösségi szobák
- Albertine klubok – utógondozó szolgálat
- Ruha és ételosztó központok

A St. Brother Albert szervezet központjaiban, szállóikon önkéntesek is dolgoznak nagy számban, mivel az állami támogatás csak a költségek 61%-át fedezi.

Tevékenységek, események

- 2003. október – Hivatalosan is felvették a FEANTSA tagjai közé
- 2003. december - "Zielony Mikołaj" kampányolt egy áruház előtt (Green Santa Clause) Wrocław-ban. Az önkéntesek beöltöztek Zöld Mikulásnak, hogy 9. alkalommal is pénzt gyűjtsenek a Szt. Albert otthonaiban élő gyermekeknek. 30.000 zloty gyűlt össze
- 2003. december – a két új körzet elkezd működni Katowice (Śląsk) és Kąkolewnica (Podlasie)
- 2003. december – Új szálló nyitott Brzeziny-ban, ruhát osztanak, szociális segítségnyújtás.
- 2003. december – A Wrocław-ban működő éjjeli menedékhely elköltözött egy nagyobb helyre, a vasútállomás közelébe. 160 férőhely van, ingyenes fürdési lehetőség, felszerelt sürgősségi szobával.
- 2004. január – melegedő szoba 40 hellyel, nem messze a Katowice-i vasútállomástól.
- 2004., január – éjjeli menedékhely 15 hellyel megnyílt Tomaszów-ban.
- 2004. március – 2 új körzet alakult, Tapin (Podkarpacie) és Tomaszów (Mazowsze)
- 2004. május – 1 újabb körzet Dębica-ban (Podkarpacie)
- 2004. június- 1100 személy, beleértve 540 náluk lakót, részt vett az éves St. Albert testvér Krakkói menedékhely zárándoklatán.

- 2004. július – 5 szállón lakó tagja lett a Lengyel nemzeti utcai foci csapatnak, amivel 3. lett az Éves Hajléktalan Világ Kupán, Gotenburgban, 2004-ben.
- 2004. Október – 2 új körzete megnyitott Bytom-ban és Oleśnica-ban.

A hajléktalanok száma Lengyelországban fokozatosan nő 1989 óta, együtt a rendszer és a gazdaság változásával. Jelenleg 60.000 főre becsülhető a hajléktalan emberek száma az országban. Szt. Albert testvér szállóira leginkább a határ menti területekről érkeznek a hajléktalanok, de előfordul, hogy külföldiek is, különösen a keleti országokból. A kereszténység szellemének megfelelően minden ember a testvérük. A szállókon sokkal több férfi él, mint nő. A legtöbben elváltak, alkohol és drog problémákkal küzdenek. Sok esetben a rossz gyermekkor és árvaházban nevelkedés a hajléktalanná válásuk oka. A hajléktalan nők között a legnagyobb csoport a hajadon anyák, akiket a családjuk és barátai nem fogadnak be. Férjük által bántalmazott nők, valamint idősebb nők, akiket egyedül hagyott a családjuk.

A társaság fejlődése

Wroclaw, '70-es évek. A város kommunista hatalmának az volt az igénye, hogy ne legyen hajléktalan ember a lengyel államban. Csak 1981. november 2-án, - a szolidaritás hullámában - az Adam Chmiekowski által elnevezett Segítő Társaság (jelenleg St. Brother Albert) létrejött, egyesült. Az első szálláshely hajléktalanoknak 1981 Karácsony estéjén nyitotta meg kapuit Martial Law idejében 1981-ben. Akkorra már nagyon sokan vártak erre, és szinte azonnal megtelt hajléktalanokkal a szálló. A társaság terjeszkedett egész Lengyelországban, Wroclawtól elkezdve. Napjainkban 49 regionális kör van, ahol 62 szálló működik, melyek biztonságos szálláshelyet és egyszerű létfennmaradást biztosít hajléktalanok ezreinek. Az otthonok követik a Szt. Brother Albert testvér által kidolgozott alapelveket. Eltekintve a szállóktól, a társaság működtet 12 konyhát, ételt adva ezzel több, mint 2500 embernek naponta. Létezik még egy jótékony gyógyszertárunk és két ingyenes fürdőjük. Majdnem a kezdetektől, Martial Law ideje óta a társaság szerzett barátokat, támogatókat, például az Egyesült Királyság, USA, Kanada, Franciaország és Németország területén.

A fő partner a mindennapokban azonban a helyi kormányzat. Együtt működnek a Katolikus Egyházzal, Karitasszal, és más jótékony szervezetekkel, szintén kormányzati szinten. Aktívan részt vesznek a Pomerániai Fórum munkájában.

A hivatalos adatok szerint 200.000-re becsülik a hajléktalanok számát, de megsokszorozódhat, a szigorú kilakoltatási szabályok miatt. Csak 10-15 %-uk képes szállást találni, feltéve, ha a szervezetek együttműködnek a hajléktalanokkal. A hajléktalanok gyakran találják magukat abban a helyzetben, hogy nincs lehetőségük szállót vagy szociális segítséget kérniük.

A szociális szervezetek már feladták a harcot az uralkodó helyi törvényi kondíciókkal szemben, a kampányaikban igyekeznek felhívni a figyelmet a hajléktalanság egyre növekvő problémájára.

Összefoglalás a Gliwice-i intézményekről

Overnight shelter:

Az éjjeli menedékhely az első találkozóhely azoknak az embereknek, akik ilyen nehéz helyzetben vannak. A rászorult egyaránt kaphat anyagi és tanácsadási segítséget. A lakóknak nincs megengedve, hogy egész nap bent maradjanak, hacsak nem (betegek). Jelenleg 30 ágy áll rendelkezésre a hajléktalan férfiak számára az éjjeli menedékhelyen. Ételosztás is van ugyanabban az épületben.

Full-time shelter:

Jelenleg 63 ágy van férfiak számára. A menedékhelyen a lakók igénybe vehetik mind az anyagi mind a tanácsadói segítséget.

Hostel:

Két ilyen emeltszintű intézményük van. 33 ágy, férfiak részére mindkét szálló. Ezekben az intézményekben azoknak van lehetősége itt maradni, akik megfelelő ajánlást kaptak más intézményekből.

Protected (re-adaptive) flats:

Gliwicében 3 ilyen lakás van, ami mindösszesen 6 ember számára elérhető. A cél az, hogy megtanítsák őket, hogyan kell egyedül élni, függetlenül. Azoknak az embereknek van, akik rendelkeznek jó ajánlással másik szállóról, van céljuk, visszatérnének a független élethez, és munkával, rendszeres jövedelemmel rendelkeznek.

Integration day centre:

Ez az Integrált nappali melegedő azt a szociális és szakmai programot hivatott teljesíteni, ami azoknak az embereknek szól, akik hosszútávon munkanélküliek és/vagy nehéz élethelyzetben vannak. Mindegyiküknek van egyéni, fejlődő szakmai projektje. Segítségül szolgál szociális, szakmai, pszichológiai és helyi tanácsadás is.

Továbbá még vannak segítő csoportok, oktatási csoportok, könyvtár, olvasószoba és internet hozzáférés. A nappali melegedő összegyűjti és integrálja az intézményeket és szervezeteket, a szociális kirekesztettség által fenyegetett emberek jólétéért dolgozva. A Politikai Tanács összefogja ezeknek az intézményeknek a képviselőit, minden második hónapban ülnek össze tanácskozni.

3. Intézményi áttekintés

Intézmények, címek	Férőhely	Lakók/használók számának átlaga 2006	Lakók	Segítség típusa	Költségvetés 2007 [PLN]	Teljes munkaidős dolgozók száma	Önkéntesek száma
Éjjeli menedékhely ul. Składowa 4 Gliwice	32	22	férfiak	Azonnali anyagi segítség és tanácsadás. (Első találkozás az ügyféllel a nehéz élethelyzetében)	193 000,00	3,5	3,0
Ételosztás (az éjjeli menedékhelyen)	--	90	Férfiak, nők családok		58 000,00	0,5	2,0
Egész napos éjjeli menedékhely ul. św. Brata Alberta 63 Gliwice	63	57	férfiak	Teljeskörű anyagi segítség és tanácsadás	572 000,00	6,5	7,0
Átmeneti szálló ul. Górna 13 Gliwice	16	15			106 000,00	1,0	3,0
Átmeneti szálló ul. Brzozowa 6 Bojszów	21	12			116 000,00	1,0	3,0
Védett lakások ul. Lipowa (3 pers.) ul. Pszczyńska (2) ul. Rybnicka (1) Gliwice	6	5			12 000,00	--	1,0
Integrált nappali centrum	--	--	Férfiak, nők	tanácsadás	117 000,00	2,5	5,0

ul. Zwycięstwa 27 Gliwice							
Branch management office ul. Zwycięstwa 16 Gliwice	--	--	Férfiak, nők	tanácsadás(system coordination)	35 000,00	1,0	2,0

2. Munkaterv 2009. március 2. – 2009. április 10. között

Szeretnénk minél tüzetesebben megismerkedni a Lengyel szociális rendszerrel, behatóbban pedig a hajléktalan-ellátással. Összehasonlítani a két országot ebből a szempontból, és a pozitív tapasztalatokat hasznosítani majd a saját munkánk során. Az elsődleges felméréseink szerint hasonló intézményekkel rendelkezik Gwilićében a Szt. Brother Albert segítő szervezet, mint a miénk. Éjszakai menhely, átmeneti szálló, védett lakások, nappali centrum, utcai gondozó szolgálat. Szeretném összehasonlítani intézményeiket a miénkkel működésüket, szervezettségüket, kommunikációjukat tekintve. Fontosnak tartjuk, hogy a fogadó szervezet egy alapítvány. Nem csak állami támogatásból, hanem javarészt saját erőből gazdálkodik. Ezáltal érdekesek lehetnek a két szervezet felépítése közti különbségek, akár működésükben, akár szolgáltatásaikban.

Szeretnénk vizsgálni az ottani ügyfelek mozgását intézményeik között, megismerni problémáikat, és hogy milyen hatékonysággal tudnak dolgozni külföldi kollégáink. Kíváncsiak vagyunk a dokumentációs rendszerükre is.

A kint tartózkodásunk alatt 2 hetente szakmai beszámolót készítünk, melyet megküldünk a BMSZKI Szakmai Igazgatójának.

3. Lengyelország, Gliwice

Gliwice, Lengyelország déli részén, Krakkó és Wroclaw között helyezkedik el. Kis város, kb 150.000 ember él itt, nem túl sok látnivalóval a templomokat leszámítva. Egy nagyon vallásos társadalom, az emberek több mint háromnegyede imádkozik rendszeresen. Miután a turizusból nem nagyon tudnak megélni, így nagy bevásárló központokat építenek, ezekkel szeretnék ide csalogatni az embereket a szomszédos régiókból. A legnagyobb projektje a város vezetésének, hogy a nem túl messze elhaladó autópályát összekössék a most épülő szórakoztató és bevásárlóközpontjukkal. Terveik szerint ez lesz a legnagyobb ilyen létesítmény egész Lengyelországban. Az itteni lakosság körében ez nem túl népszerű ötlet, hisz a mamut létesítmény a város szívében épül. Persze mint mindenhol, itt is megoszlanak az ezzel kapcsolatos vélemények.

Gliwicének van önkormányzata, polgármestere, ami és aki csatlakozik egy megyei tanácshoz. Az önkormányzaton belül pedig működik szociális osztály. Itt dolgoznak hivatalnokok és képzett szociális munkások is. Miután egyre növekszik a szegénység – itt is jelen van a gazdasági válság -, már a problémák kezdetekor segíteni szeretnének a rászorultakon, mielőtt nem csak munkájukat, hanem lakhatásukat is elveszítik. Az itt dolgozó szociális munkások szorosban tartják a kapcsolatot ügyfeleikkel. Ha nem jelennek meg a megbeszélte időben, akkor felkeresik az érintett családot. De erről majd a későbbiekben, bővebben beszámolunk.

Gliwicében nincs külön arra szakosodott hajléktalan-ellátó szervezet.

Szt. Brother Albert alapítvány

Ez az alapítvány a fogadó intézményünk. Az egész ország területén jelen vannak már több mint száz éve, egy nagyobb megszakítással a kommunizmus idején. Gliwicében a szünet után az első szálló 1992-ben nyitott újra. 62 ellátó intézmény működtetnek a különböző régiókban. Éjjeli menhelyek, nappali centrumok, átmeneti szállók, idősek háza (hostel).

De nem kifejezetten csak fedél nélküli emberekkel foglalkoznak, hanem minden emberrel, - ahogy Ők mondják - aki a megszokottól eltérő élethelyzetbe kerül és segítséget kér.

Miután alapítványról beszélünk, különböző anyagi forrásokból tartják fönnt magukat.

- ❖ Állami segítség - helyi önkormányzat - 750 zl/fő/hónap
- ❖ Szállók bevételei
- ❖ Eus források
- ❖ Adók 1%-a
- ❖ Kiseb cégeket csinálnak, ahol az intézményekben élő emberek dolgoznak (pl. takarítanak) – erről később
- ❖ Adományok (ami nagyon intenzív, szinte napi szintű. Főleg élelmiszer a helyben levő áruházak jóvoltából, ezzel gyakorlatilag fedezni tudják az intézményekben a napi étkezéseket)

Az alapítvány vezetését egy igazgatótanács végzi, mely a különböző régiók vezetőiből tevődik össze. Havonta egyszer üléseznek, ahol döntenek a felmerülő kérdésekről, majd egy meghívott pap részvételével közösen imádkoznak.

Gliwicét, illetve a környező kisebb települések intézményeit Jan Sznegdil fogja össze. Persze mint nálunk, minden intézménynek van külön vezetője is, akik szintén havonta egyszer találkoznak.

Az alapítványnál nagyon kevés szakképzett szociális munkás dolgozik, külön törvény ezt nem szabályozza. Viszont az önkormányzatoknál annál több. Ők szorosan együtt dolgoznak az alapítvány munkatársaival, és így látszólag a rendszer jól működik.

Például azt, hogy „hivatalosan” ki a hajléktalan személy, azt az önkorminál dolgozó szocik döntik el. Ők küldik az alapítvány által működtetett szállókra az embereket egy „ajánlással”.

Ennek az ajánlásnak alapján kap pénzt minden egyes ember után az alapítvány havonta. Ez 750 zlotyi minden estben, ha dolgozik valahol az illető, ha nem. Ha dolgozik valaki, akkor a keresete 70%-át le kell adja az alapítványnak. Ez az összeg akkor is csak legfeljebb 750 zł lehet. Ha nem éri el ezt az összeget a keresete 70%-a, akkor az önkormi ezt kiegészíti. Ha nem dolgozik sehol az illető, akkor rendszeres segélyt kaphat, ami legfeljebb szintén 750 zlotyi. Ebben az esetben a megállapított segélyének 70%-át kell leadnia, majd az önkormi ezt a pénzt szintén kipótolja. Tehát az alapítvány minden estben megkapja a 750 złt havonta minden ember után. Az idősek szállóján ugyanez a helyzet. Csak ott a nyugdíjból vagy a leszállékolt pénzükből kell fizetniük. Ha valaki nem jogosult semmilyen segélyre, akkor például dolgozhat az alapítvány valamely szállóján a szállásért és élelemért cserébe, persze aktív munkakeresés mellett.

De minden olyan ember után is pénzt kapnak, akik nem hajléktalanok, de valamiért rászorulnak a segítségre. Például használják az alapítvány valamelyik intézményét, akár étkezés vagy munkakeresés szempontjából. Ezek lehetnek komplett családok is, akik szegények, rossz körülmények között élnek.

Az ország többi régióiból is küldhetnek ide embereket az önkormik, ha a saját körzetükben nincs elég férőhely. Az önkormi szociális munkásai rendszeresen kijárnak az intézményekbe, és ellenőrzik a dokumentációt, elszámolásokat.

Gliwicében 5 intézményt működtet az alapítvány,

- ❖ Éjszakai mendékhely férfiak részére - 30 fő
- ❖ Átmeneti szálló – 84fő
- ❖ 2 db Hostel – időseknek 25-25fő
- ❖ Központi információs iroda – kb 10fő naponta

Valamint 2 db kiléptető lakás, 2-2 fő részére.

Ahogy a számokból is kiderül, olyan nagy forgalmat egyik intézményük sem bonyolít. A szállóikon ennyi az össz férőhely, de kb ennyi az igény is. Ez annak tudható be egyrészt, hogy kevés a hajléktalan Gliwicében, másrészt pedig a szigorú szabályaik miatt kevesen tudnak alkalmazkodni. Például ittasan nem lehet igénybe venni semmilyen szolgáltatásukat, és szorosan együtt kell működniük a nappali centrummal, ahol többek közt aktívan keresnek munkát.

Tehát a szállókon összesen jelen pillanatban 164 fő tartózkodik, de a férőhelyeiket tudják bővíteni szükség esetén. Az utcán fedél nélkül kb 120 ember él.

Továbbá kb 250 embert látnak el élelmiszerral naponta, akik szegénységben élő családok. Ezt az élelmiszert az önkormányzat finanszírozza.

Az alapítványnak nincs külön utcai szolgálata, nem járnak ki területre. Ezt a munkát érdekes módon a városban működő polgárőrök végzik.

Szendvicset és teát osztanak, amit az éjjeli menedékhelyről, az alapítványtól kapnak minden nap. Mivel ez egy új kezdeményezés, tervezik, hogy a jövőben a polgárőrökkel együtt keressék föl az utcán élőket, és próbálják ezeket az embereket az intézményekbe csalogatni.

Ehhez a témához kapcsolódik még amit már korábban említettem, a terepre kijáró szociális munkások az önkormányzattól. Ők a szegénységben élőkhez járnak ki, ha nem jelennek meg az adott időpontban.

Nekik ugyan van valamifajta lakhatásuk, de segélyből vagy az alapítványnál kapható élelmiszerekből tartják fönnt magukat. Azt, hogy ki kaphat élelmiszert az alapítványnál, ezek a szocik döntik el.

Terepmunka az önkormányzat egyik szociális munkásával

Ezzel a hölgygel véletlenül, az éjjeli menedékhelyen találkoztunk. Szerencsére pont akkor jött a már korábban említett dokumentációt ellenőrizni, mikor ott voltunk gyakorlaton.

Megbeszéltük, hogy kivisz minket másnap délelőtt területre, mert látogatást fog tenni egy-két ügyfelénél, akik nem jelentkeztek nála.

Egy telepre vitt minket, ahol amolyan hétvégi házak vannak elkerítve. Kis földek, rajtuk átlagban kb 10 négyzetméteres kis házakkal. Nincs villany sehol, és általában fa hulladékkal fűtenek. Van amelyik magán tulajdon, de van amelyik az önkormányzaté. Van, aki itt kapott lakhatást addig az önkormányzattól, amíg a lakásra vár, amit náluk kérelmezett. Van olyan ember, aki már 20 éve arra vár. Több ehhez hasonló telep is van Gliwicében. Szerintük nyaraló telep ahol hétvégi házak vannak, szerintünk inkább elkerített szegény negyed.

Az első férfi, akit meglátogattunk elég szegényes körülmények közt él itt. Látszólag nem sok mindenre hajlandó. Villany itt sincs, fával tüzezi a kis kályháját, amin épp ebédet főzött. Segélyből és hulladékgyűjtésből él. A kis ház egy szoba, talán 10 négyzetméter. Arra a kérdésre, miért nem jelentkezett a megadott időpontban, azt mondta, elfelejtette.

A szoc. munkás azt mondta neki, hogy legközelebb, ha nem jelentkezik, akkor elveszíti a segélyét, lakhatását. Ezt nagyon komolyan veszik. Aki nem működik együtt, azzal nem bajlódznak.

A második férfi akit meglátogattunk beteg, azért nem jelent meg. Ő saját tulajdonában lakik, de rendszeres segílyt kap. Neki nagyobb a háza, amit elmondása szerint saját maga épített. 15 éve él itt egyedül. Családja nincs. Neki egy kis kazánja van, arról fűti a ház némely részét. Gázpalackról főz, villany itt sincs. Dolgozni már nem tud, elég idős és beteges.

A harmadik férfi többedmagával lakik egy kicsi faházban, amit ők készítettek. Egy szoba, szintén talán 10-12 négyzetméter. Kis kályha, fával tüzelnek. A válasz a kérdésre, hogy miért nem jelent meg a megadott időpontban, ugyanaz volt, mint az elsónél. A szoci őt is felvilágosította, hogy ez volt az utolsó.

Segélyből és fém hulladékgyűjtésből élnek.

Ezen a telken él még egy másik házban egy droghasználó, AIDS fertőzött fiatal pár is. Nemrég a lánynak halva született a gyermeke, azóta még kezelhetetlenebbek. Nem működnek együtt, nem tudni miből élnek és használják a szereket. A szociális munkások már régóta próbálnak segíteni nekik, eddig eredménytelenül.

Éjjeli menedékhely

Ez volt első intézmény, amivel megismerkedtünk. A menedékhely minden nap este 18tól reggel 6ig tart nyitva férfiak számára. 30 főnek van szállás éjszakánként. Összesen három ember dolgozik fizetésért, közülük az egyik a vezető.

A vezető általában 11 körül érkezik meg és nyitásig marad, de ez változó. A két másik dolgozó pedig váltja egymást éjszakánként. A csapat 5 önkéntessel egészül ki, akik a szállón élnek. Ebből hárman ezen a szállón, ketten pedig más intézményekben dolgoznak.

A munkájukért cserébe nem kell fizetniük a szállásért. Az önkéntesek végeznek minden olyan munkát a szállón, ami nem „szoc munka”. Ők üzemeltetik a kazánt, konyhát, takarítanak, ételt osztanak, és az esti beengedést is Ők végzik. A kazánt fával, fa hulladékkal, ill szénnel fűtik. A konyhában minden este levest főznek a 30 embernek. Minden élelmiszert tulajdonképpen ingyen, adományokból kapnak. Meg van, hogy melyik nap melyik nagy áruházból érkezik az adomány. (kenyér, zoldség, konzerv stb.)

Az épület egy szintes, és több részből tevődik össze. Kazánház, raktár, konyha, 2 külön álló hálókamerák (15-15 ágy), vizesblokk, iroda.

Az irodában egy számítógép és a papír alapú dokumentáció. A doksi rendszer elég egyszerű, összesen 3 lap, 6 oldal. És mindent rögzítenek a gépen is, egy hasonló programba mint a

nálunk használatos MENEDÉK program. Ez a programjuk nagyon kezdetleges, viszont mint mondják, nekik elegendő.

Nagyon érdekes az „online” kapcsolat az intézmények között. Mindenki ugyanazt az e-mail címet használja, abba írják be a napi eseményeket. Így minden szálló számára rögtön hozzáférhetőek az adatok. Kicsit kezdetleges, de működik.

A szobákban szinte ugyanolyan fém emeletes ágyak vannak mint a mi menedékhelyeinken.

Nyitás előtt 17 órakor, ételt osztanak minden arra rászorultnak. Nem hajléktalanoknak, hanem a már korábban említett nehéz helyzetbe került embereknek, családoknak. Azt, hogy ki jogosult erre, a helyi önkormányzati szociális osztályától kapják meg minden hétfőn az erre vonatkozó névsort. Ezt egy szociális munkás hozza személyesen, aki egyúttal ellenőrzi a dokumentációt is. Ezt az ételt a helyi önkormányzat finanszírozza ahogy már említettem. Ottjártunkkor ez 250 adag étel volt, amit kb 80 ember kapott. Hogy ki hányat kap, attól függ mekkora a család és így mennyit kaphatnak. Egy adag étel, egy kiló kenyér és egy nagy húskonzerv általában.

Miután a szállót ittas állapotban nem lehet használni, így konfliktus sincs. Nyugodt, csendes a hangulat mindig.

Szoktak ittasan is próbálkozni bejutni, de nem jellemző. Látszólag mindenki elfogadja, hogy ezek a szabályok. Ez a szervezet összes szállójára vonatkozik. Minden este 19kor közösen imádkoznak az ebédlőben.

A rendszerükben ez az első lépcsőfok, tehát ha valaki a látókörükbe kerül, itt helyezik el először. Egy megállapodást kötnek az illetővel rögtön, hogy mit kell tennie azért, hogy maradhasson. A helyi önkormányzat szociális osztályának felkeresése, munkakeresés, orvos ha szükséges (pl. az alkohol miatt), stb.

Ha valaki már kicsit előrébb kerül saját ügyeit tekintve, akkor rögtön áthelyezik átmeneti szállóra, vagy valamelyik hostelbe. Egy kis papírral mozognak, amit mindenhol, ahol járnak, le kell pecsételtetniük.

A szállót az első hónapban ingyen lehet igénybe venni bárkinek. A második hónaptól pedig 14 zlotyi naponta, ami kb. 900 forint. Tehát havonta kb. 400 zlotyi, 27 ezer forint. A segély amit az önkormányzattól kaphatnak havonta, az legfeljebb 750 zlotyi mint már említettem. Ha nincs jövedelem egyáltalán, akkor rugalmasak a fizetést illetően, de aktívan foglalkoztatják az illetőt.

Az itt lakó emberek nagyon barátságosak, szívesen fogadták társaságunkat. Olyan, mint egy kis közösség, ahol mindenki tudja a saját dolgát.

Férfi átmeneti szálló, Gliwice

A szálló Gliwicétől kb 15 kilométerre található, családi házas környezetben egy hosszú földút legvégén. Az épület nagy telken fekszik, sok melléképülettel és raktárral. Nemrég újítták föl az amúgy sem régi főépület külsejét, úgyhogy ránézésre szépnek mondanánk. Egy nagy családi házhoz hasonlít, ami két szint és tetőtér. A telken több konténer található, amit raktárakként használnak. Itt található külön az ágyneműk, lakók cuccai, szerszámok, matracok, ágyak, stb. Van két külön konténer öltözőszekrényekkel, ahol az itt lakók munkába menet és jövet át tudnak öltözni. A telken található még egy hosszú nyitott raktár is, melyben a tüzeléshez szükséges fát illetve szenet tárolják. Aztán van még egy nagy kazánház is, melynek egyik oldalán kialakítottak egy 16 férőhelyes szobát külön vizesblokkal.

A főépületben ezen kívül 47 férőhely van, tehát összesen 63 ágy. Idén télen ez férőhely már kevésnek bizonyult, így pótágyakat raktak mindenhova, ahova tudtak. Közös helységekbe, lépcsőfordulókba. Az itt tartózkodásunk idején 70 és 82 fő között változik a létszám. Az épületben található egy iroda –közvetlen a bejáratnál-, közösségi helység, ebédlő, nagy konyha, vizesblokk, kis imádkozó helység valamint 6 szoba, melyek váltakozó ágyszámúak. A legkisebb 3, a legnagyobb 10 ágyas. Hogy ki hol alszik, azt az itt dolgozó team dönti el, az alapítvány vezetője bevonásával.

Az alapítványnál ez a szálló a „második lépcsőfok”. (1 fapad, 2 átmeneti, 3 hostel ill. kiléptető lakás)

Ide olyan emberek kerülnek, akik tudtak alkalmazkodni az éjjeli menedékhelyhez, megismerték és elfogadták az alapítvány szabályait. Rendszeresen dolgoznak, tudják fizetni a szálló díját. Ami a már többször említett 750 zloty havonta. Az összegben nincs különbség, minden szállójukon ugyanannyit kell fizetni. A szálló egész nap nyitva, aki épp nem dolgozik vagy beteg, az bent maradhat.

Beköltözéskor a használatos adatlapjuk első két oldalát töltik ki velük. Egyik az általános infókat tartalmazza, a másik pedig az egészségi állapotra vonatkozik. A továbbiakban pedig folyamatosan töltik, hogy kivel mi történik, mik a tervek. Ezeket az infókat a már korábban említett számítógépes adatbázisukban is rögzítik. Ezen a szállón is szigorúak a szabályok. Ittasan érkezni, italt hozni tilos. Az épületben dohányozni is tilos. Akit rajtakapnak a cigivel, annak a büntetése, hogy két éjszakát az éjjeli menhelyen kell töltenie. ☺ Akit az italon kapnak rajta vagy ittasan érkeznek, az kitiltásra kerül azonnal. Minden távozáskor és érkezéskor be kell jelentkezni, amit pontosan vezetnek. Nyomon követik ki mikor, és hova megy. Minden este vacsora előtt közösen imádkoznak a szoliban levő kollégával.

A szállón összesen hatan dolgoznak fizetésért, beleértve a vezetőt is. Időbeosztásuk nyolc órás. 06-14-ig, 14-22-ig illetve 22-06-ig egy ember ad ügyeletet váltásban. Kéthetente teamet tartanak, melyen részt vesz az alapítvány vezetője is.

A kollégák minden szolgálat átadás-átvételkor körbejárnak minden épületet és az egész telket. Minden ügyeletben történt eseményt egy naplóban rögzítenek. A már korábban említett, a szállók közti közös email cím segítségével folyamatosan kapcsolatban vannak a többi menedékhellyel.

A szálló a nappali centrummal is szorosan együtt működik, mert az alapítvány ott szervez például munkakeresési tréningeket, különböző foglalkozásokat. De erről majd később bővebben.

Továbbá hatan önkéntesen dolgoznak, illetve a szállásért cserébe. Két szakács és négy udvaros, akik többek közt a kazánt üzemeltetik és takarítanak. Minden nap egyszer van melegétel.

A szállón orvos nincs, viszont lakik itt egy ápoló, aki segít ha kell. Kötözés, gyógyszerek kezelése, stb. Ha valakinek gyógyszert ír föl az orvosa, akkor a vényt behozza ide, és az alapítvány kiváltja. Ezt a pénzt aztán a helyi önkormányzattól visszakapja.

Hostel – idősek háza

A két hostel közül amit az alapítvány működtet Gliwicében, ez az egyik. Az épület kb 30 kilométerre fekszik a központtól, csendes, nyugodt környezetben. 25 ember él az épületben, amely szintén egy nagy családi ház, hatalmas telken. Található rajta egy tekintélyes méretű üvegház és egy nyári úszómedence is. Mindkettő már itt volt, mikor az alapítvány hozzájutott a tulajdonhoz. Az üvegházat szeretnék a jövőben hasznosítani, zöldséget akarnak termelni az alapítvány részére.

Az épület egy szintes, 6 hálóval, közösségi helységgel, nagy konyhával, raktárral, emeletenkénti vizesblokkal, és egy nagy pincével. A pincében található a kazán, a mosóhelység és az élelmiszer raktár. A kazánt mindennel fűtik amihez az adományokból hozzájutnak.

A mosóhelységben egy ipari és egy régebbi tárcsás mosógép található.

Az itt lakók átlag életkora kb 60 év. Van, aki elérte a nyugdíj korhatárt – férfiaknál ez 65 év-, és van, aki leszálékolt valamilyen formában. De lakik itt olyan ember is, aki például még aktív korú, de az alapítványnak dolgozik valahol.

A hostel vezetője egy meglehetősen fiatal férfi, aki egy éve látja el teendőit. Más személyzet nincs is a szállón. Valamikor ő is segítségre szorult, így került az alapítványhoz. Sokáig önkéntesként dolgozott, majd később állományba vették, és most ezt a szállót vezeti.

A szálló fizetős, a már korábban említett 750 zl havonta. Ezt az összeget általában a nyugdíjból ki tudják fizetni. Akinek kevesebb a jövedelme, annak személyre szabottan állapítanak meg egy összeget, és a többit az önkormányzat kapják meg.

Számunkra ez egy kicsit nyomkövethetetlen, hogy mi alapján ki mennyit fizet, de szerintük ez így működik.

A szálló teljesen önellátó, így igazából elég az egy itt dolgozó vezető. Maguk fűtenek, mosnak, takarítanak, főznek. Miután majdnem mindent adományba kapnak, így az alapítvány szempontjából nagyon gazdaságosan működnek.

Egy állandó szakács dolgozik a szállón, aki szintén egy itt lakó úriember. Ezért neki nem kell fizetni a szállásért. A többi teendőt pedig forgásban végzi mindenki.

Minden nap egyszer van melegétel hivatalosan.

A szállót ittasan nem lehet igénybe venni, a szállón nem lehet italozni. Mint már említettem, ezt nagyon komolyan veszik. Aki ez irányban hibázik, annak személyre szabott időt várnia kell, míg újra kérheti a felvételét. Többszöri figyelmeztetés után pedig végleges kitiltás az alapítvány szállóiról.

Aki leszázalékolt vagy nyugdíjas de még munkaképes, azt rendszeresen foglalkoztatják. Ahogy Ők mondják, senkit sem hagynak csak úgy „üldögelni”. Az üvegházat is részben ezért szeretnék újra működtetni.

A szobák 1, 3, 4, illetve 6 ágyasak. Hogy ki kerülhet erre a szállóra és ki melyik szobába, azt érdekes módon az alapítvány vezetője dönti el minden esetben. Ez érvényes a többi szállóra is, kivéve az éjjeli menedékhelyet. Ott minden rászoruló fogadnak.

Az a benyomásunk a szállóról, hogy egy jól működő kis közösség, ahol mindenki részt vesz a mindennapi életben.

Ide kerülni egy „kiváltság” az alapítványon belül, és ezt látszólag megbecsülik az itt lakók. Kevesen vannak kultúrált körülmények közt, és határozatlan ideig maradhatnak.

Ez érvényes a másik hostelre is. Arról külön nem számolunk be, mert pepitája ennek a szállónak. A létszám és a rendszer is teljesen ugyanaz.

Talán az egyetlen különbség, hogy az közelebb esik a városhoz, így ott inkább még munkaképes embereket helyeznek el a jobb közlekedés miatt.

Női menedékhely, Zabrze

Ez a menedékhely Gliwicétől kb 25 kilométerre található. Nagyon szerettük volna ezt is megnézni, így nagy nehezen sikerült időpontot egyeztetni a vezetővel.

Ez az épület a többihez hasonlóan egy nagy családi ház, egy emelettel, nagy kerttel.

Ennek a menedékhelynek a működése eltér az általunk megszokottól. Laknak itt egyedülálló nők, és gyermekes anyák is. Szóval egy női átmeneti és egy anyaotthon egyben.

Az itt lakók különböző problémákkal kerülnek ide. Általában hajléktalan nők, vagy a családi problémák elől menekülő anyák gyermekeikkel.

Az itt felvételt kérők sorsáról az itt dolgozó team dönt, az alapítvány vezetője bevonásával.

Aki felvételt nyer, az először egy „zsilip” szobában kerül elhelyezésre egy hónapra. Ha megfelelően tud alkalmazkodni a szálló életéhez, akkor további 11 hónapot hosszabbítanak vele.

A szállónak szigorú programja van, amely 5 éve működik mostani formájában, és több lépcsőből tevődik össze. A program indítása előtt bárki igénybe vehette a szállót, amit általában azért használtak az itt lakók, mert úgy könnyebben jutottak önkormányzati lakásokhoz. Aki itt lakott, az előnyt élvezett mindenki mással szemben.

Ez mostanra változott az új programjuknak köszönhetően. Először is aki bekerül egy megállapodást kötnek vele, ami a már említett egy évre szól. Mindenkinek részt kell vennie egy orvosi vizsgálaton, amely aztán nagyban befolyásolja a továbbiakat.

Ha van valami egészségügyi probléma, akár fizikai, akár mentális, akkor először arra fektetnek hangsúlyt. Ha nincs, akkor aktív munkakeresés, munkába-állás a következő lépcső. Személyre szabottan kötelező az előtakarékoság is. Folyamatosak a csoportfoglalkozások, a segítő beszélgetések, amik kötelezők.

Minden távozásról be kell számolniuk, és minden egyes megjövételkor ellenőrzik az itt lakókat. Többek közt az ital itt is azonnali kitiltást eredményez. Látogatót nem lehet fogadni.

A gyermekes anyák esetében az orvosi vizsgálat után –mely a gyermekre is vonatkozik- más a helyzet. Először is a gyermekre figyelnek oda. Egészségügyi állapot, bölcsi, ovi, iskola, stb.

Természetesen ezeket az anya végzi, csak szigorúan ellenőrzik. Aztán itt is a munkakeresés, munkába-állás a következő lépcső. Ha valamelyik anya olyan munkát talál, aminek olyan az időbeosztása, hogy nem tud vigyázni a gyermekére, akkor saját pénzéből bébiszittert kell fogadjon. (!) A bébiszitter a szállón vigyáz a gyermekre, míg az anya dolgozik. Ez is a programjuk része. Próbálják az itt lakókat úgy „nevelni”, hogy mindenre fel legyenek készülve, ha visszakerülnek a társadalomba.

A szállóért is természetesen fizetniük kell, a már megszokott 750 zl havonta. Ha valaki nem tud fizetni, vagy nincs ekkora jövedelme, akkor itt is a helyi önkormi fizeti a különbözetet vagy a havi teljes összeget.

A szálló nagyon jól fel van szerelve. Nagy konyha, nagy ebédlő, közös helységek, saját kazán, emeletenkénti vizesblokk és mosóhelység, terápiás helységek, orvosi szoba, gyerekszoba, valamint a pincében kialakított kápolna. Az épület felújítás alatt, de ami már kész van az nagyon modern és hasznos. Nagyon jól használják az épület minden egyes részét, szobáját.

Ez az első hely, ahol szakképzett munkatársakkal találkoztunk. Azt mondja a vezető hölgy, hogy itt a programjuk miatt szükség van rájuk. Folyamatos a lakókkal való foglalkozás, kapcsolattartás, különböző terápiákon vesznek részt. Dolgozik itt szociális munkás, pszichológus, mentálhigiénés munkatárs, családgondozó. Heti egy alkalommal háziorvos és jogász. A Jogász többek közt segít a családon belüli vitás kérdések megoldásában, illetve segít visszaszerezni vagy megtartani a már meglévő javakat.

Akinek sikerül beilleszkedni és végigcsinálja az egy évet, az jó eséllyel pályázhat önkormányzati lakásra. Tehát itt is szoros az együttműködés az alapítvány és az önkormi között.

Az egy évet átlagban 50% tudja teljesíteni a felvételre kerültek közül. Viszont ebből az 50%-ból majdnem mindenki vissza tud illeszkedni, illetve hosszú távon meg tudja tartani mindazt, amit elért. Így a programjukat pozitívnak értékelik annak ellenére, hogy szinte soha nincs kihasználva a menedékhely teljes kapacitása a szigorú követelmények miatt. Ottjártunkkor összesen 14-en laktak a szállón -4 gyermek és 10 nő-, mely összesen 30 férőhelyes 15 szobában. Persze a férőhely megoszlás attól is függ, egyszerre hány anya lakik gyermekkel a szállón. Nekik minden esetben külön szobát adnak.

Kiléptető lakások

Gliwicében két ilyen lakást működtet az alapítvány. Az érdekessége ezeknek a lakásoknak, hogy tulajdonképpen határozatlan ideig lakhatnak itt. Annyi a feltétel, hogy rendszeresen dolgozzanak és fizessék a számlákat, valamint 250 zl fejenként az alapítványnak. Hogy ki mennyi ideig, illetve ki költözhet egy ilyen lakásba, azt az alapítvány vezetője egy személyben dönti el. Azt nem tudtuk meg sajnos mi alapján.

Az első lakás, amiben voltunk két szobás, és két férfi lakik benne. A lakás jó felszereltségű, viszont nincs túl jó állapotban. Közel van a központhoz, jó közlekedés mellett. Első emeleti utcára néző lakás.

A két férfi 55 és 29 évesek. Az idősebb férfiről annyit sikerült megtudni, hogy három éve lakik itt, rendszeresen dolgozik, bejelentett munkája van. Családja nincs. Az alapítvánnyal rendszeresen tartja a kapcsolatot, és ahogy a szavaiból kivettük addig lakik itt, amíg csak lehet.

A fiatalabb férfiről később külön írunk, ő lett az egyik kiszemelt az első interjú elkészítéséhez. Egyrészt azért választottuk, mert végigjárta a „szamárlétrát” az alapítványnál, másrészt pedig beszél angolul valamennyire, így könnyebb a kommunikáció.

A második lakás egyszobás, és egy férfi lakik benne. Három éve él itt, és az érdekesség, hogy az alapítványnál dogozik már régóta. Ő nem volt hajléktalan, hanem elvált és szívésségből használja most a lakást. Magáról többet nem mondott, de megmutatta nekünk az ingatlant. Elég kicsi, fürdőszoba helyett csak egy kis mosdóhelység van a wc-vel egyben. Kis előszoba és a szoba. Összesen talán 18-20 négyzetméter, de egy embernek elégséges. Közel van a központhoz ez is, jó közlekedéssel. Kíváncsiságból megkérdeztük, hogy mennyibe kerül egy ekkora ingatlan. Azt mondták kb 25ezer zł, ami átszámítva kb másfél millió forint.

A lakáshelyzetről amit megtudtunk még, hogy inkább az állapot, mint sem a nagyság dominál az áránál. Egy jó állapotú, jó helyen levő ugyanekkora ingatlan ára lehet akár ennek az ötszöröse is. Számunkra ez még így sem tűnik olyan drágának, de itt például a bankoknál nincs olyan, hogy lakáshitel. Így viszont már más a helyzet, mert a nem túl sok átlagfizetésből nehéz összegyűjtögetni egy lakásravalót. Gliwicében az átlagkereset –a tolmácsunk elmondása szerint- kb 1300 zł havonta, ami átszámítva kb 85ezer forint. Viszont nagy általánosságban elmondható, hogy szinte minden olcsóbb mint nálunk.

„ESÉLY” – Drog rehab szálló, Plawniowice

Ez a szálló nem tartozik a Szt. Brother Albert alapítványhoz, és kb 50 kilométerre található Gliwicétől. Ez egy állami programban lévő intézmény, mely állami és Eus forrásokból is táplálkozik egyaránt.

Úgy volt szerencsénk odajutni, hogy az egyik, a fogadó szervezetünknel dolgozó hölgy itt is dolgozik önkéntesként. A drog problémákkal küzdő fiatalok száma nagyon magas Gliwicében, és elmondásuk szerint egész Lengyelországban. Az állam nagy hangsúlyt fektet ennek a problémának a kezelésére, így több ehhez hasonló szállót működtetnek az országban.

Az épület egy erdő közepén található, a legközelebbi település kb. 5 kilométerre van. Egy nagy családi ház ez is, egy szinttel. Sajnos csak kívülről hagyták fényképezni a házat. Az épület belül modern, minden igényt kielégít. Kihasználtak minden zugot és beépítettek mindent a cél érdekében. Az épületben sok kis helység található, hogy minél több hely legyen a programokra vagy épp az egyedüllétre. A laikus megfigyelőnek úgy tűnt néha a ház, mint egy labirintus, de azt mondták ez is a terápiájuk része. Szűk közlekedők, de ugyanakkor tágas helységek.

Tulajdonképpen a pince szinttel együtt három külön szint van. Az emeleten vannak a hálók. Külön a lányoknak és külön a fiúknak. Összesen 25 férőhely. A szálló állandó teltházzal üzemel.

Az alapszinten található az iroda, orvosi szoba, terápiás helységek, közösségi szoba, konyha, étkező.

A pincében a kazán, mosoda, és egy számítógépes szoba 5 géppel, ahol többek közt számítógépes tanfolyamokon vesznek részt.

A szállónak nagyon szigorú programja van, és emellett teljesen önellátó. Maguknak főznek, mosnak, takarítanak, és az épületet javítják vagy épp festik ha kell. Az épülethez tartozik egy nagy műhely, ahol minden megtalálható.

Minden reggel ébresztő, futnak az erdőben, majd a napi foglalkozások. Ez mindenkinél mást jelent, hisz különböző ideje vannak itt, és függ attól is milyen szert használtak, mielőtt idekerültek. A ház körüli illetve belüli munkákat felváltva végzik.

Az itt töltött időt több szakaszra osztják. Az első hónapban nem lehet elhagyni a házat. Aztán a harmadik hónapig felügyelettel mehetnek ki, de csak a szálló területére. Ekkor már a reggeli futásban is részt vesznek. A következő három hónapban egy héten egyszer kimehetnek vásárolni a faluba, de csak felügyelettel. Utána kimehetnek egy héten egyszer egyedül is. A visszaérkezésnél szigorú ellenőrzés, drogteszt.

A szállón tilos a férfi-női kapcsolat bármely formában

A program 1 éves, de nem kötelező. Szerintünk az egy év kevés, de azt mondják még így is csak kis százalékban bírják ki itt az egy évet. Sokan sajnos úgy gondolják idő előtt, hogy már gyógyultak és távoznak. Pedig a közös véleményünk, hogy az igazi segítség és munka csak a fizikai elvonás megszűnése után következik.

A szállón különböző szakemberek dolgoznak. Orvos, pszichiáter, pszichológus, szociális munkások. Az orvosi szobák teljesen fel vannak szerelve, minden megfelelő fajta gyógyszer a rendelkezésre áll, ha szükséges. Minden nap vannak terápiás kezelések, mindig másnak, illetve mindenkinél, ahogy szükséges. Az itt lakóknak a terapeuták és az orvos éjjel-nappal elérhetők, ha szükséges.

Az intézmény lengyel állampolgárok részére ingyenes, mindenki másnak 2500 zl havonta. Szoktak más országokból is érkezni, most épp egy ukrán fiú is ott lakik.

Az épület egy nagy telken fekszik. Van rajta a már említett műhely, konditerem, nyári kert, kis szökőkút, sportpálya.

Sajnos túl sokáig nem maradhattunk, mert megzavarta volna az ott élőket a mindennapjaikban.

Magyarországon is van ilyen intézmény, kísértetiesen hasonló működéssel, programmal és szabályokkal. Mégis a különbségek –valószínűleg az anyagi források hiánya miatt– fényévekben mérhetőek.

4. Interjú Arturral

Mint ahogy azt a második beszámolóban említettem, azért választottam Arturt erre a beszélgetésre, mert egyrészt végigjárta az utat az alapítványnál, másrészt, pedig valamennyire beszél angolul. Így nem kellett egy harmadik személyt bevonni, ami elég személytelenné tette volna beszélgetésünket.

Ez nem egy tipikus esettanulmány, hiszen a kettőnk közti kommunikáció elég nehézkes volt, hanem inkább jó hangulatban telt – azt hiszem - őszinte beszélgetés.

Artur a kiléptető lakások egyikében lakik már két éve, mégis helyszíniül az alapítvány átmeneti szállójának irodáját választottam. Látni szerettem volna, milyen a reakciója a szállóval kapcsolatban, tudni szerettem volna milyen emlékek fűzik ide, milyen a kapcsolata az ott dolgozókkal, lakókkal.

Délután 5 órakor találkoztunk Arturral a belvárosban, ahonnan együtt mentünk ki a helyszínre az egyik szerdai napon. Minden nap dolgozik 8-16-ig egy vegyszerekkel foglalkozó cégnél, mint kezdő vegyész. Elmondása szerint nagyon jól érzi ott magát, szereti a munkáját annak ellenére, hogy az ehhez szükséges iskolát a szülei választották neki. A szállóra vezető út jó hangulatban telt, kicsit sikerült mindenkinek feloldódnia mire odaértünk. Az úton hagytam, hogy ő navigáljon – bár voltam már ott jónéhányszor-, kíváncsi voltam mindenre. Pontosan tudta, merre kell menni, és mesélt is közben a szállóról. Hányan vannak, mik a szabályok, stb.

Mikor megérkeztünk látszott rajta, hogy abszolút szívesen jön ide, és a kollégákon is, hogy szívesen is látják. Igazából arra voltam első körben kíváncsi, hogy a fogadó alapítványunkról mi a véleménye, hogy pozitív vagy inkább negatív reakciói lesznek-e a látogatásunkkor. Összességében minden benyomás pozitív volt, szívesen jött ide, és mindenki mosolyogva fogadta.

Szóval miután megérkeztünk kaptunk teát – mint mindig -, és elkezdtünk beszélgetni. Elmondtam neki, hogy ez egy teljesen kötetlen beszélgetés, annyit mondjon, amennyit szeretne, ha valamiről nem szívesen beszél akkor nyugodtan szóljon.

Úgy döntöttem a hallottakat összefoglalom, a kérdéseket nem írom le külön-külön.

Artúr 29 éves, Gliwicétől 40 kilométerre, Olkusz-ban született. Szegény családban nőtt föl, egy alkoholista apával, csendes és visszahúzódó anyával, és a szerinte talpraesett, nála 3 évvel fiatalabb, húgával. A gyermekkoráról először nem akart beszélni.

Itt ugrottunk egy jó nagyot az időben, egész 14 éves koráig. Akkor került középiskolába Gliwicébe, ahol kollégiumba költözött. Itt jól érezte magát, a középiskolát könnyen vette. A szülei nyomására, ugyanitt Gliwicében elkezdte a főiskolát, ahol vegyésznek kezdett tanulni. Átkerült egy másik kollégiumba, ahol elmondása szerint a problémák kezdődtek, illetve folytatódtak, megváltozott minden. Nem tudott beilleszkedni, nem találta a helyét. Zárkózott volt, nem voltak barátai. Nehezen ismerkedett és az iskolát sem szerette. Teljesen mást akart és más érdekelt, mint a vele korabeli osztálytársai. Rosszul tanult, kimaradozott az iskolából, és a családjával is megszakadt teljesen a kapcsolata. Naphosszakat csavargott, csak egyedül akart lenni. Ez odáig fajult, hogy az első év végén otthagya a kollégiumot.

Ennél a pontnál történt valami a beszélgetés során, amire abszolút nem számítottam. Meg szerettem volna tudni, hogy szerinte mi volt az oka annak, hogy így alakultak a dolgok az iskolában és a kollégiumban, mikor észrevettem, hogy elkomolyodik és könnyes lesz a szeme. Hirtelen kifakadt, és a még otthoni családi problémákról kezdett beszélni.

Hat éves korától egész odáig, hogy az első kollégiumba bekerült, az apja rendszeresen verte. Az apja alkoholista volt, szinte minden nap, mikor hazaért, megverte. Az ok mindig más volt. Vagy csak mert a lecke nem volt kész, vagy egyszerűen szó nélkül belekötött. Ha már aludt mikor az apja hazaért, fölkelte és akkor is megverte. Többször megpróbálta megölni magát, már nem bírta a mindennapokat elviselni.

Itt arra kért, tartsunk egy kis szünetet. Nagyon fölkaavarták emlékei, a könnyeivel és a haragjával küszködött felváltva egyfolytában. Aztán kicsit később folytattuk. Újra elmondtam neki, hogy amiről nem akar, arról ne beszéljünk. Erre azt válaszolta, nagyon büszke rá, hogy egyáltalán tud beszélgetni ezekről az emlékeiről. Már három éve jár pszichológushoz ezzel a problémájával. Fontosnak tartja a múltját, azt mondta, hozzátartozik.

Szóval onnan folytattuk, hogy verte az apja. Miután a szomszédok is mindig hallották, mi történik náluk, sokszor rendőrt hívtak. A vége az lett, hogy az apja két év börtönt kapott családon belüli erőszakért. Ekkor Artur 10 éves volt. Mikor kiengedték az apját, két évig nem ivott. Nem volt semmilyen az apjával a kapcsolata, de legalább nem bántotta. Viszont sokszor tett neki szemrehányást, hogy miatta került börtönbe. Aztán újra inni kezdett, és kezdődött

minden előről. Nem mindennap, de sokszor megverte. Szerencsére kis idő elteltével, 14 évesen már Gliwicébe került kollégiumba.

Kérdeztem a húgáról és az anyukájáról. Csak annyit mondott, hogy a húga sokkal erősebb, mint ő, az anyukája meg túl gyenge volt ahhoz, hogy szembeszálljon az apjával.

Az első kollégiumban és az iskolában sem voltak soha barátai, mégis a középiskolát sikerült jó eredménnyel befejeznie. Édesanyjával és húgával közben rendszeresen tartotta a kapcsolatot. Az anyuka unszolására pedig elkezdte a már említett főiskolát, átkerült egy másik kollégiumba.

Az ottani beilleszkedési problémái miatt az első év végén otthagyta a főiskolát.

Kezdetben állandóan az utcákon csavargott egyedül, ingyenkonyhákban étkezett. Éjszakára mindenkihez bekéredzkedett, akit csak ismert a volt osztálytársak közül. Ez így ment kb. két évig, ekkor 21 éves volt már. A húgát néha felhívta, így nem keresték. Miután elfogytak az ismerősök és már sehol sem látták szívesen, úgy döntött kiköltözik egy Gliwicéhez közeli erdőbe. Egy kézzel tákolt valamiben lakott kb. 1 évig, egy kis tó mellett. Itt találták meg a polgárőrök, akikkel jó lett a kapcsolata. (Már korábban írtam, ők végzik az utcai szociális munkát is.)

Egy jó fél éves unszolás után a polgárőrök megszerezték tőle a húga telefonszámát, akivel fölvtették a kapcsolatot. Végül pedig a testvére hatására elment a polgárőrökkel az alapítvány éjjeli menedékhelyére.

Az ott eltöltött 2 évről szívesen beszélt. Rendszeresen részt vett az alapítvány programjain, majd dolgozni kezdett. 24 éves volt, mikor az átmeneti szállóra került. Itt újabb 2 év következett, majd az itt dolgozók segítségével újra elkezdte a főiskolát levelező tagozaton. Ekkor átkerült az egyik hostelbe –idősek háza-, hogy nyugodtabban tudjon tanulni. Aztán végül az egyik kiléptető lakásba került, ahol a mai napig lakik. Már csak fél év van hátra az iskolából, és nagyon várja a végét.

Kérdeztem Tőle, hogy az alapítványról mi a véleménye, milyen segítséget kapott.

Csak jó dolgokat mondott, szerinte mindent annak köszönhet, hogy idekerült. Mindenben támogatják, visszakapta az életkedvét, vannak céljai. A pszichiátert is az alapítvány fizeti, ahová már három éve jár. Időközben még azt is megszerette, amit tanul. A húgával azóta is nagyon jó a kapcsolata, rendszeresen beszélnek. Viszont a szüleivel évek óta nem beszélt. Azt mondta, egyszer majd hazalátogat, ha erősebb lesz. A diploma után szeretne egy jobban fizető állást, és lakást bérelni magának.

Artúr személyében egy szimpatikus, őszinte embert ismertem meg. Nyíltan beszélt magáról, családjáról és a múltjáról. Kiderült a beszélgetésünkből, hogy komoly segítő munka állhat ennek háttérében. A pszichológus is nagy segítségére van a múltja feldolgozásában. Nagyon büszke rá, hogy idáig eljutott. Tisztában van saját helyzetével, tudja, hogy egyelőre még labilis állapotban van, segítségre szorul. Együttműködik segítőivel, de önállóan gondolkodik. Miután a beszélgetésünk csak egy-egyszeri találkozáson alapult, így messzemenő következtetéseket nem szeretnék levonni Vele kapcsolatban. Az biztos, hogy jó helyen van az alapítványnál. A kollégák és a saját elmondása szerint is sokat fejlődött az elmúlt évek alatt, de véleményem szerint is még segítségre szorul. Talán a kinti kollégákkal ellentétben nagyobb hangsúlyt fektetnék a „segítő”, minél több beszélgetésre.

Számomra kicsit furcsa volt, hogy ennyire közvetlen, de ez azt hiszem része annak a lengyel mentalitásnak, ami jellemző volt az egész kint tartózkodásom alatt.